

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/607

KARAR NO : 1982/66

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber, 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13. maddesinin (a) bendindeki süre ve (b) bendindeki bağlantı koşullarını içermeyen suçlara ait davaların Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Müslüm Başar

O L A Y : 5.12.1975 günü Resul Benli, Naci Güner, Müslüm Başar'ın kendi görüşle-

rinden olan 50-60 kişilik bir grupla Erzincan 190 evlerde vuku bulan olaylar nedeniyle tutuklanan sol görüşlü şahısların o gün yapılacak duruşmalarını ve İstanbul'da daha önce öldürülen sol görüşlü iki gençin öldürülmesini protesto etmek amacıyla Erzincan Ordu Caddesinde kanunsuz bir yürüyüş yaptıkları, bu yürüyüş esnasında sol sloganlar söyleyip bildiriler dağıttıkları güvenlik kuvvetlerinin olaya müdahalesi üzerine sanık Müslüm Başar ve öteki iki arkadaşının öldürmek kastıyla emniyet kuvvetlerine normal ve otomatik tabanca- larla ateş ettikleri, bunun sonucunda mermilerden birinin Beçrettin Boyacıoğlu isimli bir şahsa isabet edip, bu şahsın kolundan yaralandığı, keza bu ateş sırasında Sakine Biryar isimli bir kızında hayati tehlike geçirecek biçimde yaralanmasına sebebiyet verdiği, sanık ve arkadaşlarınının 6136 sayılı Yasa'ya aykırı davranmak, cürmü kastettiği şahıstan hata ile başka şahısları faili gayrimuayyen şekilde öldürmeye tam teşebbüs suçunu işledikleri ileri sürülerek Erzincan C. Savcılığı'nca talepname ile kamu davası açılmıştır.

Erzincan Sorgu Hakimliği'nce yapılan ilk soruşturma somunda; sanıklara atılı suç- lar sıkıyönetim ilânına gerektiren suçlardan olduğundan, sanıkların sıkıyönetim mahkemesin- ce yargılanabilmesi için Sorgu Hakimliği'nin görevsizliğine karar vermiştir.

Soruşturma evrakının Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na intikali üzerine 26.7.1979 günlü iddianame ile olay günü halen firarda oldukları için haklarındaki soruşturma evrakı tefrik edilen Resul Benli, Naci Güler ve Sanık Müslüm Başar'ın kanunsuz yürüyüş yaptıkları sırada güvenlik kuvvetleri ile çatışmaları sonucu faili gayri muayyen şekilde iki kişiyi öldürmeye tam teşebbüs ve 6136 sayılı Yasa'ya aykırı davranma suçları- nı işlediği ileri sürülerek, sanık Müslüm Başar'ın eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 448. 62., 463. maddeleri ile iki kez tecziyesi, ayrıca 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre, cezalandırılması istemiyle Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı- na kamu davası açmıştır.

1- Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi, 21.5.1980 gününde, 1980/46-83 sayı ile; Erzincan ve Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı

Askerî Mahkemesi'nin kaldırılması üzerine dava dosyasının mahkemelerine intikali sonucu yaptığı yargılamada sonunda; sanığa atılı suçların 1975 yılında Erzincan ilinde işlendiği, 20.4.1980 tarihinde bu ilde sıkıyönetimin kaldırıldığı, 1402 sayılı Yasa'nın 23. maddesine göre sıkıyönetim kaldırılan bölgelerde işlenen suçlara ait davalarda sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerinin sona ereceği, bu nedenle davaya bakmanın mahkemelerinin görevi dışında kaldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermişlerdir.

2- Erzincan Ağır Ceza Mahkemesi, 11.9.1980 gününde, 1980/103 esas sayı ile; Erzincan-Sivas İllerinde sıkıyönetim kaldırılarak Erzincan-Sivas İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin görevi sona ermiş ise de, Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi'nin görevinin devam ettiği, 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde göre davaya bakmanın sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevine girdiğinden bahisle mahkemelerinin görevsiz olduğuna, ayrıca dosyanın görevli Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı nezdindeki 2 Numaralı Askerî Mahkemeye gönderilmesi konusunda bir karar verilmek üzere Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve bu nedenle dosyanın Yargıtay C. Savcılığı'na tevdiine ve davanın ertelenmesine Yargıtay Yolu açık olmak üzere karar vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, Hethi Özdural, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Y.İsmet Ayer, Haluk Yardımcı ve Cezmi Elgin'in katılmaları ile yaptığı 15.3.1982 günlü toplantıda, geçici raportör M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Demir Akarsu'nun aynı dğraltudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suç, Erzincan ilinde, 26.12.1978 günü ilân olunan sıkıyönetimden üç yıl kadar önce, 25.12.1975 tarihinde işlermiş, bu ilde 20.4.1980 günü sıkıyönetim uygulanmasına son verilmiş ise de, 12.9.1980 gününde, yeniden sıkıyönetim kapsamına alınmıştır.

Sanığın, 5.12.1975 günü meydana gelen olaylarda yaptığı kimi eylemleri nedeniyle Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'nca yasa dışı Şafakçılar Grubunun faaliyetlerini benimsediği bu grup içinde faaliyet gösterdikleri ileri sürülerek "Cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik, hükümetin manevi şahsiyetinin alenen tahkir ve tezyif, vazifeli memura silahla mukavemet, sosyal bir sınıftı diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya memleket için müessir iktisadi ve sosyal temel nizamları devirmek için kurulmuş cemiyete girmek" suçlarını

işlediği ileri sürülerek, kamu davası açılmıştır.

Gerek bu kamu davasına ait dosyanın gerekse iş bu davaya ait dosyanın incelenmesinden sanığın sol görüşlü olduğu, Şafakçılar grubunun faaliyetlerini benimsediği, ayrıca Erzincan Kültür Derneği üyesi olduğu, çevresinde solcu olarak tanındığı, devamlı olarak Halkın Sesi ve Aydınlık Gazetesi'ni okuduğu, yolunda beyan ve bulgular mevcuttur.

Bu beyan ve bulgulara göre sanığa atılı suç, 5.12.1975 günü meydana gelen olayların bir halkası olmakla ve yaşam hakkına yönelik olarak işlenmekle Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamında ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmaktadır.

Ancak, suç sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiğinden, 1402 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesi kapsamı dışında kaldığı gibi, aynı Yasa'nın 13/b . maddesindeki bağlantı koşulunu da içermemektedir.

Sanık herne kadar Şafakçılar Grubunun faaliyetlerini benimseyip, bu grubun içine girdiğini söylemekte ise de, Erzincan'da Şafakçılar adıyla kurulmuş illegal bir örgütün varlığı konusunda dosyada herhangi bir kanıt bulunmamaktadır.

Erzincan Emniyet Müdürlüğü'nün 19.2.1980 günlü, dosyada mevcut yazısında "1976 yılından önce veya sonra Şafakçılar adı altında ilimizde illegal bir örgüt faaliyetinin bulunmadığı, ancak 1970 yılından sonra Türkiye ve Federal Almanya'da yayınlanan Şafakçılar isimli bir derginin basılıp dağıtıldığı, sonradan TİİKP. adı altında yasa dışı bir örgüt kurulduğu kamu oyuna duyurulduğu, bu yolu benimseyen bazı kişiler faaliyetlerini Türkiye'de sürdürmüş ise de, Erzincan ilinde faaliyetine rastlanmadığı, sanığın bu görüşü benimsediğini sorgusunda beyan ettiği, bunun dışında Şafakçılar adı altında yasa dışı bir örgüt ile ilgili herhangi bir kayda rastlanmadığı" belirtilmiştir.

Öte yandan Mahkememiz'in 1980/608 esasına kayıtlı dava dosyasında 23.11.1981 günlü ara kararında; "Türkiye İşçi Köylü Partisi adlı illegal bir örgüt hakkında sıkıyönetim mahkemelerinde açılmış bir dava bulunup bulunmadığı ve Şafakçılar Grubunun bu örgütün hücreleri olup olmadığı, bunlar hakkında sıkıyönetim mahkemelerine intikal etmiş davalar bulunup bulunmadığı" Milli Savunma Bakanlığı'ndan sorulmuş anılan cevabi yazıda..... "Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi adlı illegal bir örgüt hakkında Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca 3 kişi hakkında Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'ne dava açıldığı, iki dosyanın halen soruşturma safhasında olduğu, Şafakçılar grubu hakkında bir kayda rastlanmadığı..... anılan örgüt hakkında diğer sıkıyönetim komutanlıklarında açılmış bir dava olmadığı" bildirilmiştir.

Şu hale göre, sanığın Şafakçılar isimli yasa dışı bir örgüte üye olduğu konusunda kendi beyanı dışında dosyada herhangi bir kanıt bulunmamakta, bu örgüt hakkında sıkıyönetim askeri mahkemelerince el konulmuş bir dava olduğu bilinmediği gibi sanığa atılı suçun sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan davalarla genel ve ortak amaç içerisinde işlendiğini gösteren başkaca somut kanıta rastlanmamaktadır.

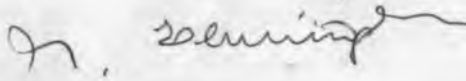
Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi görevsizlik kararında; 1402 sayılı Yasa'nın 23. maddesine dayanmış ise de, bu madde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren ve bakmakta olduğu davaların görülmesi sırasında sıkıyönetimin kaldırılması durumunda ne yolda işlem yapılacağını gösteren bir maddedir. Yukarıda belirlendiği gibi sanığa atılı suç, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine girmediğinden, sıkıyönetim kaldırılrsa dahi sıkıyönetim mahkemesinin gördüğü bu davaya anılan mahkemede bakılması düşünülemeyeceğinden davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenlerle, Erzincan Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Adli Yargı'nın görevli bulunduğu, Erzincan Ağır Ceza Mahkemesi'nin 11.9.1980 günlü, 1980/103 esas sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 15.3.1982 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

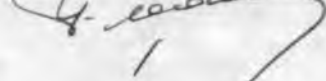
Başkan

Kenan Terzioğlu

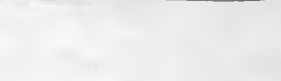
Üye

Fethi Özduyul

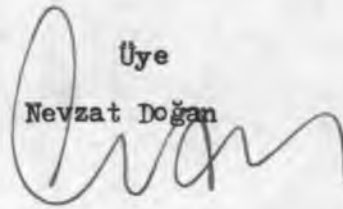
Üye

İsmail Oğuz

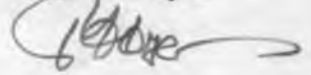
Üye

Nevzat Doğan

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Haluk Yardımcı

Üye

Cezmi Elgin

